

MEMO

Onderwerp:
Afronding dijkwerkzaamheden Anna Jacobapolder II (ecologie)

's-Hertogenbosch,
4 november 2009

Projectnummer:
110502.201310

Van:
Gijs Kos

Opgesteld door:
Gijs Kos

Afdeling:
Natuur & Archeologie

Kenmerk:
PZDB-M-09250

Aan:
Roy van de Voort
Jan de Pagter

Kopieën aan:
Peter Meininger

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl

DIVISIE MILIEU & RUIMTE

In de ochtend van 1 oktober 2009 heeft een veldbezoek plaatsgevonden aan het dijktraject Anna Jacobapolder, Veerhaven en Willempolder (kort: Anna Jacobapolder II). Het veldbezoek is gedaan vanuit een ecologisch oogpunt. In het bijzonder is gelet op de mitigerende maatregelen zoals deze zijn voorgesteld in de Soortenbeschermingstoets (Flora- en faunawet) en de Passende beoordeling (Natuurbeschermingswet 1998). Op 3 juni 2009 heeft een eerste bezoek aan het dijktraject plaatsgevonden. Een groot deel van de mitigerende maatregelen zijn besproken in de memo van het veldbezoek van 3 juni 2009 (met kenmerk PZDB-V-09104). De mitigerende maatregelen die in deze memo zijn behandeld worden niet meer beschreven, tenzij er in oktober nog bijzonderheden zijn waargenomen. In de memo van het bezoek van 3 juni zijn een aantal maatregelen niet beschreven omdat deze met de afronding van werkzaamheden te maken hadden. Deze zijn wel in onderliggende memo opgenomen. Onderliggende memo kan eigenlijk als een aanvulling van de memo van 3 juni worden gezien. In deze memo zullen deze mitigerende maatregelen aan de hand van waarnemingen die zijn gedaan in het veld, worden behandeld.

Wanneer krekken binnen de werkstrook liggen, heeft het de voorkeur om deze te markeren en plaatselijk een versmalde werkstrook toe te passen. Afdammen van krekken moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Als dit niet mogelijk is, moeten mogelijkheden behouden blijven voor de aan- en afvoer van water naar het naastgelegen schor (Nbwet).

Het voorland (slik of schor) in de werkstrook wordt aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte teruggebracht, tenzij in de locatiespecifieke maatregelen anders is aangegeven. Voor slik geldt dit voor de werkstrook buiten de kreukelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen moeten als het mogelijk is worden ontzien. Als dit niet mogelijk is dienen de kreekjes vooraf geregistreerd, en na afloop, hersteld te worden (Nbwet).

De werkstrook ter hoogte van de schorren zijn goed hersteld. Krekken zijn niet doorsneden.

Indien het voorland uit slik bestaat, worden vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukelberm verwerkt en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond worden zo egaal mogelijk over grote dijk lengte verdeeld, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Perkoenpalen en overig vrijkomend materiaal worden verwijderd en afgevoerd (Nbwet).

Stenen en overig afval zijn netjes verwerkt in de kreukelberm. Storende of afwijkende zaken ten aanzien van vrijgekomen materiaal zijn niet waargenomen.

De onderhoudsstrook ongeschikt en ontoegankelijk maken voor fietsers en andere recreanten voor zover het grenst aan het schor (Nbwet).

De onderhoudsstrook is ongeschikt gemaakt voor fietsers. Voor wandelaars is het vrijwel niet mogelijk om de onderhoudsstrook ongeschikt en ontoegankelijk te maken. De maatregel is in ieder geval afdoende uitgevoerd.

Na uitvoering afvoerkreekjes graven vanaf de werkstrook, op plaatsen waar eventueel water blijft staan.

Dit is niet nodig geweest, maar de werkstrook zag er na afronding goed uit.

Herstel van het schor vindt plaats met vrijkomende grond uit andere dijktrajecten en klei die vrijkomt bij het schonen van watergangen. Momenteel ligt in de Willemspolder grond in een depot dat afkomstig van de schorren ten oosten van het plangebied (dijktraject Anna-Jacoba I). De grond die momenteel in depot ligt te rijpen kan volgens deskundigen zonder problemen worden gebruikt voor het schorherstel. Alle grond die gebruikt wordt zal na verloop van tijd door de invloed van het zoute water ontrijpt en ontmest zijn. Alleen zavelige grond komt in aanmerking. De grond dient in lagen aangelegd te worden die voor het aanbrengen van een nieuwe laag verdicht te wordt, om de bodemstructuur van een natuurlijk schor zo dicht mogelijk te benaderen. Om dit te bereiken moeten de verschillende grondlagen bij voorkeur telkens verschillen in kleigehalte (pers. comm. Dick de Jong). Deze lagen worden met bulldozers aangebracht en verdicht door eroverheen te rijden (Nbwet).

De schoraanvulling wordt zo uitgevoerd dat in de eindsituatie geen water op het schor blijft staan. Voor de afwatering van het nieuwe schor wordt een licht slingerende kreekaanzet aangelegd van 50 cm diep en enkele meters breed richting de opening ter hoogte van dp 605 (Nbwet).

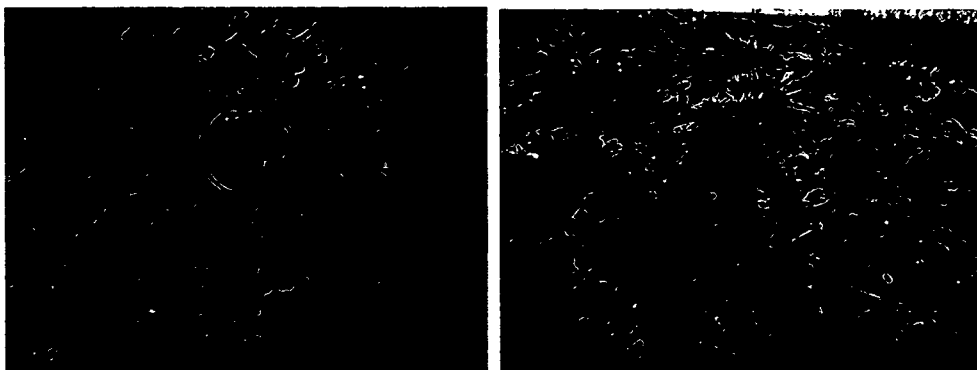
Waar de schoraanvulling grenst aan de schorrandverdediging wordt waterdicht doek gelegd tegen de schorrandverdediging om erosie direct achter de verdediging te voorkomen. Dit doek voorkomt dat door de kieren van de schorrandverdediging zand meteen achter de verdediging wegspoelt. Dit systeem is in de Rumoirtschorren ten oosten van het plangebied al toegepast (Nbwet).

Aangenomen wordt dat herstel op bovenstaande manier heeft plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek was geen water dat op het schor blijft staan waargenomen. De schoraanvulling is (voor zover uitgevoerd, uit een memo van Arjan Schoenmakers met kenmerk PZDB-M-09252 blijkt een deel niet te zijn gedaan) goed uitgevoerd (qua hoogte en gebruik van verschillende soorten zand en klei).

Waarnemingen / Overige zaken

- Langs het dijktraject zijn bijenhoeven aangelegd. Dit zijn zogenaamde zandhopen die een goede plek vormen voor schorzijdebijen. In deze zandhopen zijn verschillende holletjes en bijen waargenomen. Zie onderstaande foto's.

ARCADIS

- Leefgebied van de Rugstreepad in het depot in de Willempolder is ondanks adviezen toch bereiden en er is zand in gestort. Zand in het depot kan niet verwijderd worden voordat de paartijd (half april) van Rugstreepadden is aangebroken.

Aandachtspunten dijktraject

In onderstaande schema staan aandachtspunten en gerelateerde acties opgenomen. Maatregelen die niet zijn opgenomen worden / zijn naar wens uitgevoerd. Graag wel aandacht blijven houden voor het correct uitvoeren van deze maatregelen!

<i>Aandachtspunt</i>	<i>Gerelateerde actie</i>
Delen van het schor zijn niet aangevuld.	Aanvullen van het schor?
Bijenhotels worden door bijen gebruikt.	Nagaan of bijenhotels in de toekomst om meer dijktrajecten kunnen worden toegepast.
Ruimtebeslag leefgebied Rugstreepad depot Willempolder	Aanwezig zand kan niet verwijderd worden voor half april en in de toekomst worden hekken en/of schermen geplaatst om te voorkomen dat het leefgebied betreden wordt.